

Azərbaycan-Rusiya münasibətləri qarşılıqlı faydalar yaradır

Ölkəmizin ən böyük ticarət tərəfdaşlarından biri kimi Rusiya Azərbaycanın istehsal etdiyi bir çox məhsul üçün böyük ənənəvi istehlak məkanıdır. Eyni zamanda Azərbaycanla iqtisadi-ticarət əməkdaşlığı Rusiya üçün də xüsusi önəm daşıyır. Bunu nəzərə alaraq, mövcud imkanlardan qarşılıqlı şəkildə faydalanmaq, ticarət proseslərini daha da asanlaşdırmaq üçün son illər gömrük və sərhəd-keçid

infrastrukturunun təkmilləşdirilməsi, prosedurların sadələşdirilməsi, yükdaşımaqların həcmünün artırılması və digər bu kimi mühüm istiqamətlərdə ardıcıl addımlar atılır. Bu tədbirlərin müsbət effekti statistik göstəricilərdə də öz əksini tapmaqdadır. Belə ki, təkcə 2017-ci illə müqayisədə 2023-cü ildə Azərbaycanla Rusiya arasında ticarət dövriyyəsi iki dəfədən çox artaraq rekord həddə - 4,4 milyard dollar çatıb. Bu ilin yanvar-iyul aylarında isə bu göstərici 2 milyard 572,8 milyon dollar olub.

İki ölkə arasında ticarət dövriyyəsi 2023-cü ilin nəticələrinə görə, 2022-ci illə müqayisədə 17 faiz artaraq 4.5 milyard dollar səviyyəsinə yüksəlib və 2024-cü ildə daha yüksək nəticə gözlənilir.

Rusiya ilə münasibətlərin inkişafı Azərbaycan üçün hər zaman mühüm məsələlərdən olub. Rusiya regionun ən böyük ölkələrindən biridir, Azərbaycan bu ölkə ilə tarixən sıx iqtisadi-ticarət, siyasi, humanitar əlaqələrə malikdir. Dünyanın aparıcı dövlətləri sırasına daxil olan Rusiya BMT Təhlükəsizlik Şurasının 5 daimi üzvündən biri kimi çoxqütblü dünya nizamında xüsusi rol oynayır.

Rusiya Prezidenti Vladimir Putin Azərbaycanla dövlət səfəri, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə keçirdiyi yüksək səviyyəli görüş və müzakirələr ölkəmizin regionda sülhün, təhlükəsizliyin və əməkdaşlığın möhkəmlənməsinə yönəlmiş siyasətinin nailiyyətlərini, bu kontekstdə qonşu ölkələrlə qarşılıqlı faydalı əməkdaşlıq əlaqələrinin inkişaf etdirilməsinin mühüm əhəmiyyətini növbəti dəfə göstərdi.

Son onilliklər ərzində Azərbaycan və Rusiya münasibətlərinin uğurunu təmin edən əsas amillərdən biri budur ki, ölkələrimiz arasında əlaqələr dövlətlərin müstəqilliyi, ərazi bütövlüyü, bərabər hüquqluq və bir-birinin daxili işlərinə müdaxilə etməmək prinsipləri əsasında qurularaq inkişaf etdirilməkdədir. Ona görə də Azərbaycanla Rusiya arasında yaxın dostluq münasibətləri mövcuddur, dövlətlərarası dialoq yüksək səviyyədədir.

Böyük ticarət tərəfdaşı

Ölkəmizin ən böyük ticarət tərəfdaşlarından biri kimi Rusiya Azərbaycanı istehlak etdiyi bir çox məhsul üçün böyük önəvi istehlak məkanıdır. Eyni zamanda Azərbaycanla iqtisadi-ticarət əməkdaşlığı Rusiya üçün də xüsusi önəm daşıyır. Bunu nəzərə alaraq, mövcud imkanlardan qarşılıqlı şəkildə faydalanmaq, ticarət proseslərini daha da asanlaşdırmaq üçün son illər gömrük və sərhəd-keçid infrastrukturunun təkmilləşdirilməsi, prosedurların sadələşdirilməsi, yükdaşıma həcminin artırılması və digər bu kimi mühüm istiqamətlərdə ardıcıl addımlar atılır. Bu tədbirlərin müsbət effekti statistik göstəricilərdə də öz əksini tapmaqdadır. Belə ki, təkcə 2017-ci ilə müqayisədə 2023-cü ildə Azərbaycanla Rusiya arasında ticarət dövriyyəsi iki dəfədən çox artaraq rekord həddə - 4,4 milyard dollara çatıb. Bu ilin yanvar-iyul aylarında isə bu göstərici 2 milyard 572,8 milyon dollar olub.

İki ölkə arasında ticarət dövriyyəsi 2023-cü ilin nəticələrinə görə 2022-ci ilə müqayisədə 17 faiz artaraq 4,5 milyard dollar səviyyəsinə yüksəlib və 2024-cü ildə daha yüksək nəticə gözlənilir.

İqtisadi-ticarət əlaqələrdə sənaye, kənd təsərrüfatı, turizm və tranzit axınının, yük daşıma həcminin artması xüsusilə mühümdür. Eyni zamanda burada məxsusi vurğulanmalı bir məqam da var: Azərbaycan Rusiya ilə münasibətlərdə beynəlxalq normaların tələblərinə yüksək həssaslıqla əməl edir, qlobal əməkdaşlıq mühitindəki etibarlı tərəfdaş imicini hər zaman qoruyub saxlayır. Rusiyaya qarşı tətbiq olunmuş beynəlxalq sanksiyaların müəyyən etdiyi çərçivələri, bəzi məhsulların ixracı ilə bağlı məhdudiyətləri nəzərə alıb. Bu baxımdan Rusiya ilə iqtisadi-ticarət əlaqələrinin yüksəlməsi hər hansı kənar amillərə deyil, möhz iki ölkənin mövcud potensialına əsaslanır. Bu, Azərbaycanı Rusiya ilə ticarət

dinamikasını beynəlxalq sanksiyalar altında olan məhsulların ixracı hesabına yüksəldən Ermənistandan fərqləndirir.

Azərbaycan regionun əsas logistika mərkəzinə çevrilir

Rusiya Prezidentinin Bakıya səfəri zamanı ən çox diqqət yönələn məsələlərdən biri də ölkələrimiz arasında "Şimal-Cənub" nəqliyyat dəhlizinin inkişaf etdirilməsi sahəsində əməkdaşlıq perspektivləri oldu. Belə bir dəhlizin yaradılmasında məqsəd Hindistan Rusiyaya, eləcə də Şimali və Qərbi Avropaya gedən yüklərin çatdırılma müddətinin azaldılmasıdır. Azərbaycan son onilliklərdə qurduğu mükəmməl nəqliyyat infrastrukturunu, logistika mərkəzləri ilə bu dəhlizin reallaşmasında, effektiv şəkildə işləməsində çox mühüm rol oynayır. Bu dəhlizin potensialından layihəyə qoşulmuş başqa dövlətlər kimi birgə istifadə, bu istiqamətdə əməkdaşlıq Azərbaycan-Rusiya münasibətlərində mühüm əhəmiyyət kəsb edir. "Şimal-Cənub" beynəlxalq nəqliyyat dəhlizi ilə daşınmaların artırılması, dəhliz boyunca infrastruktur təminatının təkmilləşdirilməsi, sərhəd-keçid prosedurlarının sadələşdirilməsi və digər bu kimi məsələlərlə bağlı konkret layihələr var və onlar ardıcıl şəkildə icra olunaraq Azərbaycanla Rusiya arasında nəqliyyat-tranzit əlaqələrinin uzunmüddətli perspektivlərinə işıq salır.

Azərbaycan digər global və regional əhəmiyyətli iqtisadi layihələrdə olduğu kimi, bu layihə üzrə də özünə düşən öhdəlikləri qısa müddət ərzində yüksək səviyyədə yerinə yetirib. "Şimal-Cənub" nəqliyyat dəhlizinin ölkəmizdən keçən hissəsində həm dəmir yolu, həm də avtomobil yolu marşrutları ilə bağlı işlər tam yekunlaşıb. Prezident İlham Əliyev mətbuata verdiyi bəyanatında bu barədə bildirdi: "Deməliyəm ki, Azərbaycanın ərazisində "Şimal-Cənub" dəhlizinin həm dəmir yolu, həm də avtomobil yolu seqmentləri tam şəkildə reallaşdırılıb və uğurla fəaliyyət göstərir. Hazırda bu dəhlizin ötürücülük qabiliyyətini yüksəltmək üçün onun dəmir yolu sahəsinin modernləşdirilməsi ilə məşğulduq. Biz ildə 15 milyon ton və daha çox - 30 milyon tonadək yüklərin daşınması imkanlarından danışıraq və bu, tamamilə realdır. Ümidvaram ki, hazırkı şəraitdə Rusiya və Azərbaycan, həmçinin bu dəhlizin digər iştirakçıları birgə səylərlə öz fəaliyyətini davam etdirəcəklər".

Müasir tarixi reallıqlar dövründə bu dəhliz layihədə iştirak edən ölkələr və ümumilikdə beynəlxalq iqtisadiyyat üçün strateji önəm daşıyır. Dünyada mövcud olan global nəqliyyat dəhlizləri arasında bu dəhlizin xüsusi yeri var və zaman keçdikcə "Şimal-Cənub" marşrutunun oynadığı rol daha da güclənəcəkdir.

Azərbaycan-Rusiya münasibətləri qarşılıqlı faydalar yaradır

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin və Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putinin mətbuata verdikləri bəyanatlarda humanitar əməkdaşlıq sahəsinə də xüsusi diqqət yetirilir. Qeyd olunub ki, Azərbaycanda rus dilində tədris aparılan 324 məktəb var, onlarda 160 min şagird təhsil alır. 800 mindən çox şagird rus dilini ikinci dil kimi öyrənir. Azərbaycanın 26 ali təhsil müəssisəsində 15 mindən artıq tələbənin təhsil aldığı rus dili bölmələri mövcuddur.

M.V.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetinin və İ.M.Seçenov adına Tibb Universitetinin filialları uğurla fəaliyyət göstərir.

Bir sözlə, humanitar əlaqələr fəal şəkildə genişlənir. İyun ayında Azərbaycanda Rusiya Mədəniyyəti Günləri uğurla keçirildi, bu çərçivədə sərgilər, konsertlər, teatr tamaşaları, başqa parlaq mədəniyyət hadisələri oldu. Rusiya Prezidentinin bəyanatında xüsusi vurğulandı ki, Azərbaycanda rus dilindən hər yerdə və sərbəst istifadə olunur. Azərbaycan Respublikasının rəhbərliyi bu tendensiyanı hərtərəfli dəstəkləyir.

Geniş tərkibdə görüş əsasında müzakirə olunan məsələlərdən biri də Bakıda Rusiya-Azərbaycan Universitetinin yaradılması təşəbbüsü idi. Azərbaycan rəhbərliyi tərəfindən bu ideya dəstəklənib. Sankt-Peterburq Dövlət Universiteti layihəyə qoşulmağa hazırdır. Rusiya Prezidenti bildirdi ki, xoş əməkdaşlıq uyğun olaraq, azərbaycanlı dostlarımızı sentyabrda onuncu - yubiley Sankt-Peterburq Mədəniyyət Forumuna dəvət edirik.

Müstəqil siyasətin uğurları

Rusiya ilə əməkdaşlıq nümunəsi də göstərir ki, Azərbaycan müstəqil siyasətini uğurla davam etdirir, öz milli maraqları çərçivəsində bütün tərəflərlə əməkdaşlığın inkişafına nail ola bilər. Bu gün Azərbaycan çox az sayda ölkələrdəndir ki, eyni zamanda həm Qərbi ölkələri ilə, həm də Rusiya, İran və digər ölkələrlə yaxşı əlaqələrə, qarşılıqlı faydalar yaradan münasibətlərə malikdir. Azərbaycan həm sürətlə inkişaf edən 5 ölkədən ibarət qrupun - Braziliyanın, Rusiyanın, Hindistanın, Çinin, Cənubi Afrika Respublikasının yaratdığı BRİKS təşkilatının fəaliyyətində, eləcə də ŞOS kimi platformalarda iştirak edir, həm də Avropa İttifaqı və digər aparıcı Qərb institutları ilə əməkdaşlıq əlaqələrini uğurla inkişaf etdirir. Eyni zamanda ölkəmiz Qoşulmama Hərəkatının fəal üzvlərindən biri kimi hər hansı hərbi-siyasi platformalardan kənar durmağı bacarır.

Azərbaycan münasibətində ölkələrə münasibətdə neytrallığını, obyektivliyini qoruyur. Bütün münasibətli məsələlərin beynəlxalq hüquq normaları, ölkələrin ərazi bütövlüyü prinsipi, ədalət meyarları əsasında həllinin tə-

rəfdarı kimi çıxış edir. Ölkəmizin hazırda həm Rusiya, həm də Ukrayna ilə yaxın münasibətlərə malik olması Azərbaycan rəhbərliyinin belə məsələlərdə yüksək diplomatik məharətlə davranmasına nümunədir. Bu mövqə beynəlxalq səviyyədə də təqdir olunur və Azərbaycan kimi ölkələrin, cənab İlham Əliyev kimi liderlərin varlığı bir çox halda münasibətlərin nizama salınmasında böyük fayda verir. Təsədüfi deyil ki, Avropa İttifaqı Ukrayna vasitəsilə Rusiya qazının alınmasından tam imtina etdikdən sonra bu sahədə boşluğu doldurmaq üçün Azərbaycanla əməkdaşlıq cəhdlərini artırmağa çalışır və Azərbaycan qazının Ukrayna ərazisindəki qaz kəmərləri vasitəsilə nəqlini nəzərdən keçirir. Təklif ilk növbədə Avropa İttifaqı və Ukrayna tərəfdən səsəndirilib.

Azərbaycanın müasir dünya nizamındaki bu əhəmiyyətli rolunu şərtləndirən amil həm də ondan ibarətdir ki, ölkəmizlə tərəfdaşlıq edən bütün dövlətlər, qurumlar, liderlər Prezident İlham Əliyevə güvənirlər. Sözüna də imzası qədər dəyər verən Azərbaycan Liderinin öz prinsiplərinə, ölkəmizin qarşılıqlı razılaşmalara, etibarlı tərəfdaş imicinə nə qədər sadıqlıyının forqındədirlər. Ona görə də hər kəs Azərbaycanla tərəfdaşlığa əminliklə maraqlıdır, bu münasibətlərdən, əməkdaşlıqdan qarşılıqlı şəkildə faydalanmağa çalışır.

Dialoq məkanı

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev uğurlu siyasəti, şəxsi nüfuzu, sərəfəsi, vəziyyətləri fürsətlərə çevirmək qabiliyyəti, regionda maraqlı olan dövlətlərlə, o cümlədən Rusiya ilə qurulmuş düzgün münasibətlər sayəsində Azərbaycanı ən sərlərin ən böyük strateji hədəfinə çatdırdı. Xalqımız uzun illərdən bəri qarşımızda duran tarixi vəzifələrin həllinə nail oldu. Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü və suverenliyini bərpa etdi. Hazırda ukraynalı ekspertlərin də Azərbaycanın yürütdüyü müdrik siyasəti nümunə götürmələri, Prezident İlham Əliyevin söylədiyi nəticəsində Azərbaycanın Qərblə Rusiya arasında münasibət arenasına çevrilmədiyini və öz milli məqsədlərinə nail olduğunu qeyd etmələri, bunu yüksək qiymətləndirmələri reallıqdır.

Bu gün Rusiya-Ukrayna qarşılıqlı sülh yolu ilə həllinə nail oldu. Azərbaycanın sülh yolu ilə həllinə həm Rusiya, həm də Ukrayna ilə xoş münasibətlərə malik ölkə kimi Azərbaycanın imkanlarından istifadə olunması istisna deyil. Bütün dünyada dialoq məkanı kimi tanınan Azərbaycan bununla daha bir münasibətin, insan itkilərinin, dağıntıların başa çatmasına töhfə verə bilər.

*İradə ƏLİYEVƏ,
"Azərbaycan"*

